No. 24.

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 22. MARCA ROKU 1799. w PIĄTEK.

Kommiſſya wspólna trzech Nayjaśnieyszych Dworów do uregulowania długow ś. p. Króla Jmci *Staniſława Auguſta* i bywſzey Rzeczypospolitey *Polſkiey*, kończąc na dniu 14. Marca roku bieżącego likwidacyą i weryfikacyą długow do bywszey Rzeczypospolitey za ſtałego oney Rządu reguluiących ſię, i w ſwych protokułach w czaſie dawnieyszemi Obwieszczeniami przepisanym zanotowanych, a w celu przeſłania onych i całego ſwego dzieła po oſtateczną decyzyą do ſamychże Nayjaśnieyſzych Dworów, tudzież z porządku rzeczy, maiąc wkrotce zamknąć wſzelkie ſwe czynnosci i protokuły, wiadomo każdemu czyni niniejſzym Obwieszczeniem, iż od zwyż wyrażoney daty, żadnych a żadnych pod iakimkolwiek bądź nazwiſkiem i pozorem podawanych ſobie petycyi od nikogo nie przyimie, iako iuż albo w poprzedniczych ſwych Obwieszczeniach zaſtrzezoną prekluzyą obiętych, albo przez niedopełnienie w nich przepisanych prewideł, teyże prekluzyi podpadłych. — Dan w Warszewie dnia 13. mieſiąca Marca 1799 roku.

Kommiſſya wspólna trzech Nayiaśnieyſzych Dworow do uregulowania długow ś. p. Króla Jmci i bywszey Rzeczypospolitey Polſkiey.

---

z Paryża dnia 3. Lutego.

Dnia onegdayszego donieſiono nam przez telegraf, iż armia nasza przeszła przez *Ren*, nie dla zaczęcia krokow nieprzyiacielſkich, lecz dla powrocenia do ſtanowiſk, które były od woyſk naszych zaięte w czaſie podpisania przedugodnych warunkow w *Leoben*, i które do nas należą, ieżeli dom *Auſtryacki* umowy swoiey niedopełni.

W dalszym ciągu liſtu z *Kairu* pod dniem 12. Liſtopada znayduią ſię naſtępuiące wyrazy: „Przez niedoſtatek wiadomości o naszych powodzeniach: lub zwodzeni przez fałszywe donieſienia tych, którzy ztąd powracaią z przyczyny, iż przybywszy do tuteyszych brzegow, nie znalezli ich okrytych złotem, mniemacie zapewne, iż ieſteśmy pognębieni od *Beduinow*. Lecz macie przeciwnie wiedzieć, iż my ich z własnego wypędzamy kraiu. Winienem ci wspomnieć o naszych niezmiernych zapasach kawy *de Moka*, obfitości cukru, i zboża, które nam może więcey niż na trzy lata wyſtarczyć. Tuteysze indygo ieſt nader dobrego gatunku, i może iść z naylepszym w porownanie. Można ſobie nakoniec obiecywać, iż *Egipt* ſtanie nam za wyspy *Amerykańſkie*, i że wkrotce będziemy mieli naypięknieyſze żniwa. Mało ieſt ludzi, którzy te korzyści cenić umieią, lecz *Buonaparte* ie ceni, i potrafi im należyty ziednać ſzacunek.

Miniſter wewnętrzny wydał liſt okolny do Adminiſtracyow centralnych w departamentach, dla wznieſienia ducha publicznego, i przyspieszenia potrzebney rekwizycyi do woyſka. *Anglia* (mowi Miniſter) nieprzeſtaie pracować nad ſkoiarzeniem nowey koalicyi przeciw Rzpltey, i *Francya* nową zapalczywszą zagrożona ieſt woyną. Wewnątrz kraiu w ciągu woyny nayglębsza spokoyność i naywyższy przemyſł panować powinien. Należy nam przez rolnictwo i pomnożenie płodow na gruncie *francuzkim* ſtarać ſię o zdobycze, tym samym nawet możemy pokonać *Anglią*, nie wychodząc z *Francyi* etc.

Generał *Kniaziewicz* ieſt w drodze z *Neapolu* do *Paryża*, i wiezie z sobą rozmaite zabrane sztandary. — Z *Madrytu* donoszą, iż tam maią nadzieię negocyacyi na nowo rozpocząć ſię maiącey między *Francyą* i *Portugalią*, za pośrzednictwem dworu *Hiszpańſkiego*.

Dom kupiecki *Bacry* w *Marsylij* wyſłał na rachunek Rządu do *Malty* pięć okrętow, które tam ſzczęśliwie ſtanęły. Był między niemi ieden okręt z 4. tyſiącami par trzewikow, z ſerem, drzewem i solonym mięsem; drugi z zbożem, grochem i mąką; trzeci z winem, octem, oliwą i gorzałką etc. Jeden z tych okrętow zoſtał przez *Anglikow* schwytanym; z innych także portow *Francuzkich* podobneż okręty z żywnością do *Malty* popłynęły.

Miniſter *Helwecki* w *Medyolanie* Obywatel *Haller* złożył urząd i udał ſię do dobr ſwoich w *Szwaycaryi*. — Miniſter *Batawſki* prezentował Dyrektoryatowi Generała *Deandels*. — Przybyły w 7. dniach z *Madrytu* kuryer, miał przywieść wiadomość, iż w miniſterium *Hiszpańſkim* nieiakie zaszły odmiany. — Dawny Biſkup *de Senlis Roquelaure* ſtarzec 70-letni zoſtał tu aresztowanym. — Słychać, iż Obywatel *Aymar* teraźnieyszy kommiſſarz cywilny w *Turynie* będzie wyſłany poſłem do laudgrafa *Heſſen Darmſtadt*.

Dyrektoryat *Batawſki* podał naszemu Dyrektoryatowi plan do utworzenia korpusu obywatelſkiego, przeznaczonego do działania wodą i lądem, który w 14. dniach zebrany być może. — Dla zabespieczenia elekcyow Dyrektoryat wiele podeyrzanych członkow w adminiſtracyach departamentow złożył z urzędow. — Miniſtrowi morſkiemu ieszcze 26. millionow przeznaczono.

Wszyscy nasi kommendanci w portach *Ardyatyckiego* i *śrzodziemnego* morza otrzymali rozkazy, iak sobie poſtępować maią względem korsarzow *Barbaryiſkich*. — W kraiu *Gryzonow* panuią wielkie zamięszania, gdyż mieszkańcy lękaią ſię, aby dla obecności tamże woyſk Cesarſkich, teatr woyny do ich kraiu przenieſionym nie zoſtał. — Na sessyi Dyrektoryatu dnia 28. Lutego poseł *Hiszpańſki* prezentował Xiążęcia *del Parque*, który w charakterze Ambaſſadora iedzie do *Drezna*. Audyencya ta była prywatna. Na dniu 20. przybył do *Bordeaux* Xiąże *d'Oſſuna* z żoną ſwoią i świtą do 30 osob wynoszącą. Jedzie on iako Ambaſſador do *Wiednia*. — Przyiechał tu poseł Landgrafa *Heſſen Darmſtad* Pan *Papenheim*.

Nowy Miniſter morſki *Millet Murreau* ieſt wydawcą podrożow *Peyruza*, za dawnego rządu był bardzo szacowanym z wybornych wiadomości ſwoich w inżenieryi i miernictwie.

W *Breſt* ſtoi teraz 19 liniowych okrętow gotowych do wypłynienia, 5 innych ma procz tego ieszcze bydź uzbroionych. Miniſter morſki *Bruix* o którym dawniey mowiono, iż tą flottą dowodzić będzie, poiedzie tylko do portow pułnocnych w celu przyspieszenia uzbraiań. Miniſter policyi *Lambrecht* tym czasem zawiadywać będzie kancellaryą iego. — Zamek S. *Anioła* w *Rzymie* nazywać ſię ma odtąd zamkiem geniuszu. — W *Awinionie* na dniu 19 Lutego było mocne trzęſienie ziemi. Wiele domow zoſtało poryſſowanych, okna ſię potłukły, i kilka osob życie utraciło. — W *Neapolu* ma także bydź utworzony Dyrektoryat, do którego Obywatele *Pagani* i *Ciaca* za członkow są przeznaczeni.

W imieniu Kommiſſyi przeznaczoney do wynalezienia śrzodkow dla umiarkowania dochodow z wydatkami na rok 7. Ob. *Bertrand* z *Calvados* złożył na dniu 1. rapport w Radzie 500. „Zrzodła bogactw *Francyi* (rzekł) są tak obfite, iż dwu-letnia naynieszczęśliwsza woyna, niezdoła ich wyniszczyć. Gdybyśmy teraz byli na początku roku, Kommiſſya nie proponowałaby żadnych nowych podatkow, gdyż znalazłaby w oszczędności którąby można wprowadzić w rozmaite publiczne ſłużby, doſtateczne źrzodła. Lecz połowa roku iuż upłynęła, a ta okoliczność ſtawia ią w smutney potrzebie wyszukania nowych odnog przychodow. Kommiſſya podaie wam w tey mierze dwa śrzodki, pierwszy ieſt, aby na nadzwyczayne wydatki roku 7go wſkazano summy pochodzące z dochodu tych właścicielow, którzy niepodzielne dobra wspolnie z Rzpltą poſiadaią. To przynieſie ſkarbowi 10. millionow. Drugi śrzodek zasadza ſię w podwoieniu taxy na okna i drzwi. Taxa na karety ma od 1. do 10. frankow być podwyższoną. Obydwa te śrzodki przyięte zoſtały. — Rada ſtarſzych odrzuciła nakoniec rezolucyą Rady 500. względem zdobyczow na morzu.

Okręt liniowy *Genereux* od 74. armat z *Korfu* do *Ankony* przybyły, przynioſł wiadomość, iż wypłynąwszy od tey wyspy na dniu 2. Lutego zoſtawił ią zawsze blokowaną, choć iuż dawno miała być zdobytą. Załoga w wycieczkach ſwoich wielką moc zaięła niewolnikow, których oblegaiący koniecznie zamieniać pragną. — Hrabia *Prowancyi* (Ludwik XVIII.) otrzymał od dworu *Peterzburſkiego* zlecenie udania ſię z *Mitawy* do *Archangelu*. Miniſter iego Hrabia *St. Prieſt* wezwany ieſt do *Peterzburga*. — W *Rzymie* graią teraz komedyą pod tytułem *Ferdynad IV. zdobyciel*. — Na mieyscu zmarłego Ob. *Borda*, użyty ieſt teraz Obywatel *Gauthier* Dyrektor ſzkoły do budowy okrętow. Na początku rewolucyi opuścił on *Hiszpanią* gdzie za dozor i kierowanie budowy okrętow miał pensyi 20 tyſięcy liwrow. — Obywatelowi *Borda* marynarka *Francuzka* winna ieſt iednoſtayność kształtu okrętow, korzyść niezmierną, z którego zgodność i moc manewrow, czy to w attaku czy w obronie wynika. Jeſt on wynalazcą mnieyszego kątomierza, który dawne większe, nierownie w dokładności przewyższa. Użyto tego inſtrumentu do rozmiaru merydyanu. Do tegoż celu wynalazł także nową ſkalę, zabespieczoną od wszelkiego wpływu atmosfery, przez rozmaite połączenie kruszcow, z których ieſt zrobiona. *Borda* należy do 1szey klaſſy pomiędzy mierniczemi. Był on iednym z tych geniuszow, którzy ſkrzydła ſwoie opuszczać umieią, gdy ſpoſtrzegaią, iż dla ſpołeczności nie tak potrzebną ieſt rzeczą, nowe wiadomości wynaydować, iak raczey korzyſtać z tych, które teraz poſiada. Inſtytut narodowy był przytomny pogrzebowi iego, Ob. *Bougainville* członek tegoż inſtytutu miał dla niego mowę pochwalną w naſtępuiącey treści. — „Obywatale. Jeżeli was na chwilę przy tym ſmutnym grobowcu, wſtrzymuię, nie ſpodziewaycie ſię odemnie obszerney mowy. Zal tym ſamym ieſt wymowny kiedy milczy, wasz żal rownie iak utrata tak znakomitego kollegi ieſt wspolny całey Europie. Uczony pierwszey rangi *Borda*, zawsze Minerwę z górnych niebios na ziemię ſprowadzał, a wyſokie wiadomości iego przysporzyli ludziom nie mało pożytecznych wynalazkow. Kiedy na tym niekształtnym grobowcu, gdzie reszta śmiertelnych zwłokow iego między wielu innemi zaginie, które śmierć tylko porownać może z tym, czym on iuż więcey nie ieſt, kiedy mowię wdzięczność publiczna wyſtawi na nim monument, który geometrowie, aſtronomowie i żeglarze łzami ſwemi ſkropią, naowczas dłoto artyſty wyrznie na kamie-

niu nowy kątomierz wynalazku *Bordasa*, którego użycie w aſtronomicznych obserwacyach, i rozmiarze ziemi, tyle ułatwienia i dokładności przynioſł; wyrazi wzor tych pięknych okrętow; którym nic nie ma rownego, a których budowa zyſkała nawet u naszych nieprzyiacioł w pełnym parlamencie wyrazy pochwały i prawdziwie narodowey emulacyi; wyrazi nakoniec ſkalę nowey miary, do którey wprowadzenia tyle ſię zmarły przykładał. Lecz gdy uczeni winni ſą wyſtawić obraz geniuszu *Bordasa*, przyiaźń obowiązana ieſt opłakiwać ſtratę prawdziwie dobrego człowieka, pewnego przyiaciela, i tak godnego kochania męża, iż raczey wziąść go trzeba było za człowieka życie ſwoie ſamym tylko przyiemnym kunsztom poświęcaiągo. Co ſię mnie tycze, towarzysz niebespieczeńſtw iego woiennych, wielbiciel prac iego w akademii, i z chlubą śmiem mowić przyiaciel iego w pożyciu domowym, widziałem zawsze tego ſkromnego człowieka, ukrywaiącego w ſobie wysokie geniuszu znamiona. Już go niema... lecz pamięć iego będzie nam zawsze obecną, a ieżeli trudną dla nas ieſt rzeczą godną go uczcić pochwałą, trudniey ieszcze będzie mieysce iego zaſtąpić.„—Na teatrze *Vaudeville* była grana z wielkiemi oklaſkami ſztuka pod tytułem, *dzień w Ferney ſpędzony*, w którey oſtatnie dni życia *Woltera* z iak naydokładnieyszym naśladowaniem charakteru i ubioru iego ſą wyſtawione.— Xiężniczki *Francuzkie* corki *Ludwika* XV. przybyły na iedney fregacie *Portugalſkiey* do *Lizbony*.

Dnia 5. Lutego.

Trzy wyroki Dyrektoryatu Wykonawczego pod dniem 2. t. m. zawieraią naſtępuiące urządzenia: „Ob. *Jourdan* mianowany ieſt Generałem *en chef* armiow *Dunaiu, Szwaycaryi* i obserwacyiney.— Ob. *Bernadotte* Generał dywizyi, mianowany ieſt kommendantem armij Francuzkiey obserwacyiney pod rozkazami Ob. *Jourdan*, Generała *en chef* armiow *Dunaiu*, *Szwaycaryi* i obserwacyiney.— Ob. *Maſſena*, Generał dywizyi, mianowany ieſt kommendantem armij Francuzkiey w *Szwaycaryi*, pod rozkazami Ob. *Jourdan*, Generała *en chef* armiow wyżey wzmiankowanych.

Buonaparte znalazł sposob pędzenia w znaczney ilości wódek z daktylow w *Egipcie*. Nayprzykrzeyszą było rzeczą dla naszych armiow, znoſić niedoſtatek wina i innych trunkow w *Europie* używanych.

Deportowani którzy do tego czasu do *Oleron* przybyli, są *Cochon*, *Simeon*, *Villaret-Joyeuse*, *Boiſſy-d'Anglas*, *Mailhé*, *Muraire*, *Doumer*, *Paradis*, *Dumolard*, *Chommond*, *Gau*, i *Jardin*.

Generał dywizyi *Cherin*, wyiechał dnia wczorayſzego do *Moguncyi*.

Dnia 6. Marca.

Ob. *Martelli* przybyć miał do *Paryża* w charakterze Poſła Rzpltey *Lukkańſkiey*.— Dziennik *Przyiaciel Praw* donosi, że *Anglicy* na prożno ſtracili czas zatrudniaiąc ſię rzucaniem bomb do miaſta *Calvados*, i że spoſtrzegłszy garſtkę woyſk naszych przeciw sobie wyſłanych, spieszno odpłyneli od brzegow. — Podany tu ieſt do wiadomości publiczney wyiątek z liſtu od Kommiſſanta handlowego domu *Bacri* w *Marsylij*, pod d. 22. Stycznia z *Malty* pisanego. „Donoszę ci Obywatelu o szczęśliwym moim do tego portu przybyciu, po piąciu-dniowey podroży, pomimo ſtatkow *Angielſkich* i *Neapolitańſkich* ktore te wyspę blokuią, pomimo ognia pochodzącego z bateryow od buntownikow zaiętych, i niebespieczeńſtwa zatonienia, którym z tey przyczyny byliśmy razy kilka zagrożeni. Nie ieſtem w ſtanie opisać dokładnie tego ukontentowania, które ſię rysowało na twarzach wſzyſtkich *Francuzow* po naszym do tey wyspy przybyciu, a szczegolniey Agenta Rzpltey, który mi oznaymił, z iaką odwagą załoga nasza znoſiła naywiększy niedoſtatek przez cztery mieſiące. Wkrotce po nas, ieden ſtatek pod banderą Ceſarſką był przymuszony dla wielkiey burzy zawinąć do portu *Malty*. Poſłano natychmiaſt część garnizonu na ten ſtatek, którego Kapitan chciał oszukać baczność pilnuiących go żołnierzy, i schronił ſię do swoiey ſzalupy z kilku maytkami. Ten ſtatek był naladowany zbożem i ammunicyą woienną dla *Anglikow*. Przed ośmiu dniami zbuntowani *Maltańczykowie*, wsparci przez *Anglikow*, uſiłowali zaiąć to miaſto. Generał *Francuzki* był oſtrzeżony o tym projekcie, i natychmiaſt kazał woyſkom ſwoim ſtanąć do obrony. Buntownicy ſtracili tym sposobem wiele w zabitych; oprocz tego ſześćſet w niewolą́śmy im zabrali. Między temi znayduią ſię i ci, ktorzy odkryli rzeczony spisek; ten zamach był powodem kommendantowi do wydania rozkazu, ażeby wſzyſtkie domy były przeyrzane, co nayleþſzy sprawiło ſkutek, ponieważ znaleziono w nich mnoſtwo ludzi ukrytych i uzbroionych w pałasze, puginały i inną broń. Generał *Francuzki* kazał z niemi poſtąpić iak zaſłużyli. W magazynie celnym 70. xięży było ukrytych. Zabrano oprocz tego ſześć tyſięcy puginałow na ſkładzie będących. Na przełożenie Generała zoſtawiłem na potrzeby garnizonu wſzyſtkie ſummy ktore miałem w gotowiznie. Wziąłem na ſiebie obowiązek wyſtarać mu ſię o więcey pieniędzy. (podpisano) SION.

z Bruxelli dnia 4. Marca.

Armia pod kommendą Generała *Bernadotte* zoſtaiąca, ma bydź w 14. dniach 12. lub 15 tyſiącami wzmocnioną. Pod nim znayduie ſię Generał *Roſtollan*, który oddzielnym korpusem od 6 tyſięcy ludzi dowodzi.— Od dwoch dni rekwizycyoniści maszeruią nad *Ren*.— Generał *Jardon* ma swoią kwaterę w *Peer*, w części kraiu ſtykaiącey z *Hollandyą* gdzie ieszcze rosproszeni insurgenci ukrywaią ſię.

z Hagi dnia 5. Marca.

Ponieważ Porta w deklaracyi swoiey przeciw *Hollandyi* handel nasz oszczędza, przeto i z naszey ſtrony żadne ambargo na okręty *Tureckie* w portach naszey Rzpltey zoſtaiących włożone nie zoſtało.— Ob. *Cuperus* patron w *Amſterdamie* za to, iż mianowany na Miniſtra sprawiedliwości urzędu tego przyiąć niechciał, zoſtał przez 5 lat ſkazany na wygnanie z kraiow Rzpltey i utracił głos czynnego Obywatela. Wszakże ieszcze mu maią bydź przełożenia w tey mierze uczynione.— Generał *Lafayette* ma odtąd za zezwoleniem rządu mieszkać w *Vianen*, gdzie oczekuie na żonę ſwoią z *Paryża* powracaiącą.

z Konſtantynopola dnia 5. Lutego.

Wczoray przybył tu kuryerem tatar z *Acre* rezydencyi *Gezzar Achmed* Paszy, który teraz ieſt naywyższym wodzem naszych woyſk *Syryiſkich* i innych do *Egiptu* przeznaczonych. Od rzeczonego Baszy liſt był w naſtępuiącey treści. „*Buonaparte*, którego *Bóg* w przepaść chce wtrącić, przyſłał do mnie liſt, w którym wyraża, iż dowiedział ſię iakobym ia zatrudniony był wielkiemi uzbraianiami przeciw niemu. W takowym przypadku chce on sam ſzukać mię w kraiach, i tak zemną poſtąpić iak ſobie zaſłużyłem. Odpowiedziałem mu na to, iż te uzbraiania przeznaczone ſą tylko przeciw niewiernym, i że on na mnie, bez trudzenia ſię może w *Kairze* zaczekać, gdzie myślę z nim ſię ſpotkać, i gdzie *Bóg* wyda wyrok między nim i Sułtanem, naoſtrzywszy miecz, który ſpuści na głowy nieprzyiacioł iego.„—*Francuzi* datuią teraz pisma i rozrządzenia ſwoie w *Egipcie: pierwszego roku wolności Egipſkiey*.— *Arabowie* w oſtatnich attakach przeciw *Francuzom* nie mieli ſzczęścia. Tuteyszy poseł *Neapolitańſki* hrabia *Ludolph* otworzył był negocyacyą przymierza między *Neapolem* i *Portą*, lecz nadeszłe wiadomości niepomyślne z *Włoch* przerwały rzecz tę zupełnie.— Część wypuszczonych na wolność *Francuzow* ma być odeſłaną do *Francyi* na okrętach Sułtańſkich.

z Peterzburga dnia 22. Lutego.

Od trzech dni przybył tu Arcy Xiąże Palatyn. Feldmarszałek Hrabia *Suwarow* wyieżdża do armii *Auſtryackiey* we *Włoszech*, którą iak mowią, ma dowodzić pod dyrekcyą Arcy Xcia Palatyna. W. Xiąże Konſtantyn odprawiać będzie kampanią iako Woluntaryusz, nie wiadomo iednak czy przy armiy *Niemieckiey* czy we *Włoszech*.

z Brünn dnia 13. Marca.

W czaſie kiedy wszyſtkie liſty z *Semlina* i prowincyow *Tureckich* iednoſtaynie donioſły o zaszłey między *Portą* i *Basmanem-Oglu* ugodzie, wielu iednak mniema, iż takowa ugoda trwałości mieć nie będzie, gdyż *Basman-Oglu* wbrew iey, znacznie teraz zwiększone korpus woyſka ſwego nie tylko nierospuścił, lecz ie na nowo w żywność i wszelkie potrzeby opatrzył. Tym czasem z mniemaney tey ugody iedyna ta korzyść wynikneła, iż kommunikacye handlowe po wielu mieyscach na nowo ſię otworzyły.

Z *Konſtantynopola* pod dniem 3. Lutego donoszą, iż *Buonaparte* wprowadza do *Egiptu* kalendarz *francuzki*. Ma także noſić zawoy równie iak wielu officerow iego. Niedawno wyſłał kuryera do *Tippo-Saiba*.

Od brzegow Wiſły dnia 1. Marca.

Dowiaduiemy ſię z dobrego zrzodła, iż Xiąże de *Naſſau-Siegen* przeznaczony ieſt do dowodzenia tego lata w nader ważney wyprawie, na którą wielkie czynią ſię przygotowania.

z Frankfortu dnia 5. Marca.

Znieſiony zakon *Maltańſki* w *Bawaryi* z dobr Pojezuickich 170 tyſięcy złotych dochodu maiący, ſkładał ſię z 24 kawalerow, 1. wielkiego przeora 1. ballifa i 4. duchownych kommenderow. Kawalerowie odbierać będą dożywotnią pensyą.— Seym Rzeszy *Niemieckiey* w *Ratyzbonie* w przykrym znayduie ſię położeniu, zagrożony z iedney ſtrony od woyſk *Moſkiewſkich* w bliſkości będących, i od woyſk *Francuzkich* coraz ſię daley posuwaiących.

Woyſka *Francuzkie* znayduią ſię iuż w *Heilderbergu*. Od naszych ſtron wſzyſtko zoſtaie w spokoyności, lecz po moście *Bazyleyſkim* przechodziło wiele woyſk *Francuzkich*, które nagle do *Szwabii* wtargneły.

Generał *de la Borde* ma wyiechać z *Weilburga*; ledwie tylko przybył z swoim woyſkiem w okolice *Lahny*, natychmiaſt odebrał przeciwny rozkaz przeyścia za *Ren*. Z tey ſtrony niezoſtaie iuż więcey nad ieden regiment kawaleryi.—Jedna dywizya woyſk Cesarskich pomkneła ſię z wyższego *Palatynatu* ku *Wirtzburgowi*.

Hrabia *de Schliek* Miniſter Ceſarſki w tym mieście, czyni przygotowania do wyiazdu.— Dnia wczorayszego ſłyſzeliśmy mocne z armat ſtrzelanie od ſtrony *Moguncyi*; mowią iż powodem tego było przybycie Ob. *Rapinat* ktory tam przyieżdza na zaſtąpienie Ob. *Rudler*. Z *Moguncyi* wychodzi znaczna liczba artylleryi do *Manheymu*, wyſłano iey także wiele z *Strażburga* do *Filipsburga*.

W *Moguncyi* niaprzeſtaią drukować Prolamacyow i różnych innych pism tego rodzaiu. — W *Raſtad* zaszła mocna ſprzeczka między Hrabią *de Lehrbach* i Baronem *Albini* poſłem dyrektoryalnym *Moguncкim* w samym momencie dawaney na *Conclusum* decyzyi.

Ponawia ſię wieść, iż Ob. *Roberjeot* będąc przeznaczenym na obięcie iednego ważnego urzędu, wyieżdża z *Raſtad*, a iego mieysce Ob. *Lamarque* zaſtąpi.—Woyſka *Auſtryackie* które do *Ulm* wkroczyły, wyszły ztamtąd d. 23, Lutego, i udały ſię w okolice *Weiſſenhorn*.

Senat naszego miaſta pisał do Generała *Jourdan* z prożbą o wolność i bespieczeńſtwo dla towarow i kupcow którzy tu przybyć maią na jarmark Wielkonocny. Spodziewamy ſię odebrać pomyślną odpowiedź. Atoli teraźnieysze okoliczności nieobiecuią nam tak świetnego iak w innym czaſie jarmarku.

Liſty z *Florencyi* pod dniem 19. Lutego wyrażaią, iż zupełna w *Neapolu* panuie ſpokoyność.

Sławny naturaliſta Abbe L. *Spallanzani* zakończył ſwoie życie 10. Lutego w *Pawij*. Przez 30. lat był profeſſorem hiſtoryi naturalney, i wielką w tey nauce pozyſkał ſławę.

Od brzegow Menu dnia 5. Marca.

Woyſka *Francuzkie* spokoynie ſię zachowuią w *Moguncyi* i na całey linii demarkacyiney. W naszych okolicach nie mamy żadnych woyſk, które pomykaią ſię na *Manheim* dla przeyścia tam *Renu*, co dowodzi, iż linia demarkacyi dochodząca aż do *Menu*, zawsze ſię utrzymuie. Mowią także, iż cały prawy brzeg *Menu* będzie za neutralny uznany. Pokazuie ſię, iż *Francuzi* zgromadzaią wszyſtkie ſwoie woyſka, w celu działania w iednym tylko punkcie przeciwko armii *Auſtryackiey*.

Dnia 7. Marca.— Kanonada którą ſłyſzano w *Manheymie* pod dniem 2., nie była pod *Filipsburgiem*, lecz w okolicy *Lauterburga*, gdzie armat doświadczano. De,

Manheimu codzień świeże nadciąga woyſko, inne dąży do *Szwabij* Podług liſtow z *Manheimu*, Generał *Bernadotte* nieprzyiął kapitulacyi. Garnizon ſtoi powiększey części na kwaterach u obywatelow, kaſſa generalna zoſtała zapieczętowana, wſzyſtko co Elektora należało, wzięte ieſt ſekweſtr. Kaſſa mieyſka rekwizycye zaſtępuie, lecz w żadney kaſsie znaczne pieniądze nie były. Codziennie 600. ludzi bez względu na osoby pracuie około naprawy fortyfikacyow, zakazano także bić w dzwony dla zmarłego Elektora. Generał *Baſtoul* ma kommendę w *Manheimie*.

z Raſtad dnia 7. Marca.

Generał *Bernadotte* pomknął ſię z *Manheimu* do *Heidelberga* i na płaszczyzny *Necker*, ażdo *Heilbrun*.

Forreca *Filipsburg* była w prawdzie do poddania ſię wezwana, lecz zalewy wod tak dalece ią otoczyły, iż przyſtep do niey ſtał ſię nader trudnym.

Jeſteśmy bardzo ciekawi odpowiedzi *Auſtryi* na artykuł manifeſtu *Francuzkiego*, ktòry przytacza konwencyą zrobioną w *Raſtad* d. 1. Grudnia 1797. Osnowa tey taiemney konwencyi ieſt ieszcze zupełnie nie wiadoma. Zapewniaią iednak, iz nic innego nie zawiera iak tylko względem powrotu woyſk *Auſtryackich* do kraiow dziedzicznych, i że armia znayduiąca ſię nad rzeką *Lech*, ſkładać będzie kontingens, które Cesarz miał w tenczas na uſługach Rzeszy.

Zdaie ſię, iż linia demarkacyi dla pułnocnych *Niemiec* zoſtanie ſię tak iak dotąd była.

W okolicach *Raſtad* niema dotąd żadnych woyſk *Francuzkich*, które wszyſtkie wyżey ſię posuwaią. Od d. 2. Deputacya nie odprawiała żadney ſeſſyi — W *Ratyzbonie* zaszły trudności względem pierwszeńſtwa iakie ma mieć Baron *Bühler* miniſter *Roſſyiſki*.

Dnia 6. Marca.

Miniſtrowie *Francuzcy* odebrali dziſiay kuryera, który przywiozł odezwę przez Generała *Maſſenę* ogłoszoną W kilka potym godzin podali Deputacyi Rzeszy Notę naſtępuiącą:

Niżey podpisani Miniſtrowie pełnomocni Rzpltey Francuzkiey do negocyowania pokoiu z Rzeszą Niemiecką, odebrali rozkaz Dyrektoryatu Wykonawczego, aby uwiadomić Deputacyą Rzeſzy o Proklamacyi Generała Maſseny kommendanta en chef w armij Francuzkiey w Szwaycaryi; przyłączaią zatym do Noty ninieyſzey ieden exemplarz od nich podpisany tak tey proklamacyi, iako i Dyrektoryatu Wykonawczego, o ktorey iuż Deputacya Rzeszy Niemieckiey była uwiadomiona. Niżey podpisani maią także rozkaz powtorzyć przy tey okoliczności przełożenie w Nocie ich pod dniem 11. t. m. zamknięte, że w posuwaniu ſię armiow nie należy nic więcey uważać, iak tylko śrzodek przez okoliczności wſkazany i ktory bynaymniey nieprzeszkadza chęci pokoiu, ktorego Rząd Francuzki tak gorąco i ſzczerze zawſze pragnie. Maią także włożony na ſiebie urzędownie obowiązek powtorzyć to zapewnienie, że Dyrektoryat Wykonawczy trwa w nieodmienney chęci zawarcia pokoiu z Rzeszą, w tym przedſiewzięciu, że taż Rzeſza oświadczy ſię przeciw wniyściu woyſk Roſsyiſkich. Niżey podpisani Miniſtrowie pełnomocni Rzpltey Francuzkiey, zapewniaią Miniſtra pełnomocnego J. C. Mci o ſwoim naywyżſzym dla niego ſzacunku. — W Raſtad d. 19. Ventose (9. Marca) roku 7go Rzpltey Francuzkiey.

(podpisano) Bonnier, Jean Debry, Roberjeot.

Hrabia *de Lehrbach* iutro wyieżdza do *Auszpurga*. Ten Miniſter ma zawſze dla ſiebie w *Raſtad* dom naięty Baron *de Richberg* liſty kredencyonalne złożył iako Miniſter *Bawarſki*. — Głowna kwatera Generała *Jourdan*, ieſt ieszcze w *Willingen*.

z Strazburga dnia 5. Marca.

Głowna kwatera armii Generała *Jourdan* dnia wczorayszego przonieſioną zoſtała z *Gegenbach* do *Haſslach*. Lewe ſkrzydło przeszło przez *Kniebis* do kraiu *Wirtemberſkiego*; śrzodek przez dolinę *Kinzing* na *Villingen*, *Rothweil*, a z tamtąd ku *Dunaiowi*. Prawe ſkrzydło pomknęło ſię przez *Val d'Enfer* i pograniczne miaſta. Przy *nowym Brisak* nie było żadney przeprawy.— Mowią, iż *Francuzi* zaięli miaſto *Konſtancyą*.— *Auſtryacy* nieuczynili ieszcze żadnego poruszenia na sprzeciwienie ſię pomykaniu woyſk naszych.

Liſty z *Lucerny*, ktòre w tym momencie odbieramy donoszą, iż na granicach *Gryzonow* zupełna panuie spokoyność. Obydwie Rady *Helweckie* nadały swemu Dyrektoryatowi obszernieyszą władzę, azeby był w ſtanie działania z większą mocą w przypadku rozpoczęcia woyny. (*z Gazety Strazburſkiey*)

z Manheimu dnia 7. Marca.

Widziemy tu codziennie przybywaiące świeże woyſka *Francuzkie* rownie iako i liczną artylleryą, wozy i ammunicye woienne. Oczekuiemy ieszcze na nowe korpusy z okolic *Moguncyi* przybydz maiące. Wszyſtkie wſie naſzych okolic od ſtrony rzeki *Neker* aż do *Heidelberg* napełnione są woyſkiem.— Dnia wczorayszego Gen: *Ney* miał ſwoią głowną kwaterę w *Schwetzingen*.

Około naprawy fortyfikacyow naszego miaſta z naywiększym pracuią tu pośpiechem.

Podług liſtow z *Stutgardu* pod dniem 6. kolumna woyſka *Francuzkiego* przybywſzy dnia 2. do *Freudenſtadt*, udała ſię dnia 4. w dalszą drogę przez *Horb* ku *Dunaiowi*; mowią, iż przytykać będzie do *Rothenburg* i *Tubingen*. Dwie inne kolumny z ktòrych iedna pomyka ſię przez dolinę *Kinzing*, a druga przez *Val-d'Enſer* maią ſię także udać na *Ulm*, tym czasem gdy korpus ktory ſię przeprawił przez *Ren* przy *Bazylei*, pomykać ſię będzie ku prawemu brzegowi *Dunaiu*. Dowiaduiemy ſię także, iż woyſka *Francuzkie* pod kommendą Gen: *Maſseny*, pomkneły ſię do jeziora *Konſtancyeńſkiego*, ku *Voralberg*, i ku kraiowi *Gryzonow*.

z Augsburga dnia 7. Marca.

Dwa Regimenta piesze *Beniowſki i Wenkheim* zwane przeprawiły ſię dziś za rzekę *Lech*, i przeszły przez nasze miaſto, udaiąc ſię do *Szwabii*. Za niemi ſzły regimenta Xcia *Ferdynanda* i *Koburga*, tudzież dragonia, i inne oddziały woyſka, iutro ſpodziewamy ſię regimentow *Kerpen i Manfredini*. Wiele także oddziałow woyſk Cesarſkich przechodzi za *Lech* w okolicach *Donawerth* i *Ludsperg*. Głowna kwatera arcy-xięcia *Karola* ma iutro lub po iutrze opuścić *Friedberg*, w celu udania ſie w ſtronę *Schwabmunchen*, *Minnelheim i Meſſingen*. Przeieżdżał tu dziś z rana kuryer Francuzki, iadący do kwatery głowney w *Friedberg*.

z Stutgardu dnia 7. Marca.

Donoszą z *Augsburga* pod d. 4. Część armii Cesarſkiey przeprawiła ſię tego poranku przez rzekę *Lech*. Arcy Xiąże Karol przybył tu z ſwoiey głowney kwatery w *Friedberg*. Na placu ratusza rozkazał w ſwoiey obecności przeieżdżać regimentow i huzarow Cesarſkich; wiele innych regimentow przechodziło przez to miaſto i iego okolice.

Kolumna armii G. *Jourdan* pod kommendą G. *St Cyr*, która d. 4. opuściło *Freudenſtad*, nie poszła ku *Horb*, lecz ku *Rothweil*, co ſię każe domyślać, iż zamiaſt proſto do *Ulm*, pomknęła ſię do ieziora *Konſtancyeńſkiego*. Liſty z *Ulm* pod d 5. donoszą iż tam ſpodziewana ieſt z *Guzaurg* wielka liczba artylleryi i ammunicyow.

Korpus woyſk *Francuzkich* pod kommendą G. *Ferino*, ktòry przechodził *Ren* pod *Bazyleą*, złożony ieſt z 3ch Pułbrygad, ſześciu regimentow ſtrzelcow konnych, 2ch kompaniow kanonierow i kilku kompaniow artylleryi konney. Ta cała ſiła pomknęła ſię ku Czarnemu lasowi.

Do wszyſtkich pocztamtow Rzeszy porozsyłano z głowney kwatery armii *Moguncikey* naſtępuiące zabespieczenie.

Armia Moguncka. wyższy ſztab, z głowney kwatery w Gegenbach d. 13. *Ventose* (3. Mar:) *R.* 7. *Rzpltey Fraucuzkiey.*

Wolność—Rowność—Braterſtwo.— Generał dywizyi *Ernouf* Szef wyższego ſztabu, zważywszy, iż ieſt potrzebą, ażeby uſługa poczt nie była przerwaną w kraiach zaiętych przez woyſka Rzpltey, zakazuie wyraźnie każdemu woyſkowemu iakieykolwiek bądź rangi, oraz innym osobom w armii użytym, ażeby w kraiach przez woyſka Rzpltey zaſtąpionych, niewkładali rekwizycyow na konie pocztowe, lub na furaże do ich utrzymywania potrzebne. Poczmiſtrze wyięci będą od wszelkiego zaciągu, a domy pocztowe uwolnione zoſtaną od kwaterunku woyſkowego. Kommendańci woyſkowi dopilnuią uſkutecznienia rego rozkazu.— (podpisano) *Ernouf*.

Proklamacya naszego Xiężęcia pod d. 3. t. m. nakazuie wszyſtkim urzędnikom cywilnym i duchownym, ażeby pozoſtali na ſwoich mieyscach, i dopilnowali, ażeby mieszkańcy okręgow, przez które woyſka *Francuzkie* przechodzić będą, zachowali ſię w ſpokoyności, i obchodzili ſię z temiż woyſkami ſtosownie do traktatu trwaiącego między Xciem i Rzpltą *Francuzką*, ponieważ podług tego pokoiu, Xiąze Jmć ieſt zapewniony, iż *Francuzi* żadnych nieprzyiacielſkich krokow przeciwko iego kraiom czynić nie będą.

Dnia 8. Marca.

Wielka część armii Cesarſkiey przeszła *Lech*, i weszła do *Szwabij*, iedno korpus czerwonopłaszczowych do 2000. ludzi wynoszące, tudzież piękny regiment Ułanow *Merfeldta* przechodziły na dniu 5. koło *Augsburga*. Tego samego dnia 6. batalionow *Auſtryackich* do *Ulm* weszło. Marsz woyſk *Francuzkich* ku *Dunaiowi* ieſt nader szybkim, naywiększa część dywizyi Gen: *Saint Cyr* udała ſię przez *Kniebis* do *Rothweil*, niektore oddziały przybyły na dniu 5. do *Horb*, a nazaiutrz poszły do *Rothenburg*. Jedno korpus od 1 600 ludzi przeszło przez *Nagold*, gdzie magazyny założone bydź maią. Gen: *Jourdan* z Generałami dywizyi *Lefebvre* i *Ernouff* przybył na dniu 4. do *Hornberg*. Na dniu 5. kwatera głowna była ieſzcze w tym mieście.

W głowney kwaterze Friedberg dnia 5. Marca.— Rozkaz generalny Arcy Xiążęcia Karola do wszyſtkich generałow armiy Cesarſkiey i Rzeszy na dniu 4. Marca, iako dnia przeyścia armiy przez rzekę Lech, *wydany.*

Poruszenie woyſk *Francuzkich* na dniu 1. t m. uczynione dla wyiścia z tych ſtanowiſk, które dotąd zaymowały, zniewala mię do wyſtawienia JPanom Generałom armiy Cesarſkiey i Rzeszy, krotkiego obrazu wypadkow nas ſię tyczących, i w przeciągu bliſko roku iednego zaszłych, a ktore przyprowadziły nas do tego punktu w ktòrym dziś zoſtaiemy.— Zaledwie nayuroczyſtsze traktaty między Cesarzem i Rzeszą z iedney, a *Francyą* z drugiey ſtrony zawarte zoſtały, rząd *Francuzki* zaczął zaraz okazywać zamiar (z wołaiącą o zemſtę niesprawiedliwością) na złe użycia tego cofnienia ſię woyſk do ſtanowiſk woiennych, które zaiely spuszcaiąc ſię zupełnie na wiarę publiczną. Spokoyny lud *Szwaycarſki* podbitym zoſtaie, a wszelkie sposoby naygwałtownieysze użyte są do przemienienia go w przymierzeńca powolnego i podbitego, a tym sposobem do poſtawienia ſię na ſkrzydle *Niemiec*. Odmowiono wśrzod zawartego zawieszenia broni, opatrzenia w żywność *Erenbreitſteinu*, zawarowanego naywyraźnieyszemi konwencyami; twierdza ta zoſtaie blokowaną, a z krwią zimną i bez względu na prawo narodow i głos *Europy*, wydano na głod spokoynych mieszkańcow *Thal* i waleczny garnizon *Erenbreitſteinu*, tak dalece, iż reszta ogłodzoney tey załogi, widziała ſię przymuszoną do opuszczenia tego ważnego ſtanowiſka.— W czaſie kiedy ſię takowych krokow nieſłychanych w dzieiach narodow dopuszczano, w czaſie kiedy nieprzeſtawano nakładać ciągłych na prawym bręgu kontrybucyow i rekwizycyow, kiedy ton Miniſtrow *Francuzkich* na kongressie w *Raſtad* ſtawał ſię codzień bardziey groźnieyszym, i kiedy w sposobie obraźliwym dla narodu *Niemieckiego* zbierano coraz nowsze pretensye, z ſtrony *Francuzkiey* nie przeſtaią nam czynić zapytanie. *Czy mamy chęć czynienia przygotowań do oporu przeciw pszyszłym operacyom tego rodzaiu, to ieſt przeciw woynie?* Odpowiedź nasza była. Iż zachowamy ſię w spokoyności, ieżeli kroki nieprzyiacielſkie z ſtrony *Francuzkiey* zaprzeſtane będą, ieżeli *Erenbreitſtein* będzie powrocony, ieżeli armia *Francuzka* cofnie ſię z prawego brzegu *Renu*, ieżeli woyſka *Francuzkie* w *Szwaycaryi* które dybią i zagrażaią *Niemcom*, cofnięte będę, i gdy w *Raſtad* zawarty zoſtanie pokoy rozsądny, zasadzony na ſprawiedliwości, a nie na uiarzmieniu Rzeszy. Na taką odpowiodź naszą, z ſtrony *Francuzkiey*, oświadczono tylko było: iż Dyrektoryat ma nadzieię, że ſeym Rzeszy przedſięweźmie śrzodki takie, iakich życzy ſobie *Francya*, co w innych wyrazach znaczyć miało, iż należy dozwolić *Francuzom* popełniania z zupełną wolnością i wygodą, wszelkich krokow nieprzyiacielſkich, które *Niemcy* i inne narody uważać powinny iako uczucia przyiacielſkie i ſpokoyne. Do tey odpowiedzi miniſte-

rzalney *Francuzkiey* przydaną została w tym momencie deklaracya kommendanta armii *Francuzkiey* zawieraiąca w sobie, iż postanowiono za rzecz przyzwoitą użyć potrzebnych środkow ostrożności, przez zaięcie korzystnych stanowisk woiennych; zapewne (za dostatecznym przygotowaniem) w celu uderzenia ze wszystkiemi połączonemi korpusami na *Niemcy*, i pomknienia Rzpltey *Helweckiey*, az do *Dunaiu*, i naznaczenia tey rzeki rownie iak rzeki *Lech*, za granicę wspomnioney Rzeczypospolitey, a potym wkraczania coraz głębiey w kraie Cesarskie. — Pierwszy środek woienny, ktorego wymaga rostropność, powinien bydź nayprzod wcelu czynienie tego wszystkiego przeciw armii *Francuzkiey* z pierwszych swoich stanowisk posuwaiącey się, czego bezpieczeństwo, i spokoyność *Niemiec* koniecznie wyciągaią. W zupełnym zostałe przekonaniu, że armia pod moiemi rozkazami będąca uskuteczni urządzenia, które dzisiay przy przeyściu rzeki *Lech* czynię dla osiągnienia tego wielkiego i świętego celu narodowego, z tym zaufaniem i z tym przywiązaniem bezgranic, ktorego mi wiele razy dała dowody w tylu epokach stanowiących los *Niemiec*, i w taki sposob, który uwieczni w dzieiach woiennych iey niewzruszoną szlachetność, i waleczność nie zachwianą. Przedsięwziąłem wszelkie sposoby do opatrzenia tych walecznych woysk we wszystkie potrzeby życia, oczekuię więc z tym pewnym zaufaniem, że wszyscy i każdy w szczegulności z woyskowych postępować będzie z mieszkancami miast, i wsiow, ktorzy są naszemi przyiaciołmi, z temi względami i z tym oszczędzaniem nayściśleyszym, których wymaga sprawiedliwość, i pierwsze zasady moralności. W przypadku gdyby kto z woyskowych mogł zapomnieć o swoich powinnościach, i splamił przez występki honor, i sławę armii, która się iey należy, oświadczam uroczyście, że karany będzie podług wszelkiey surowości ustaw woyskowych. Gdy niemniey iestem przeświadczony, że iest w mocy każdego kommendanta zapobiegać występkom wszelkiego rodzaiu przez utrzymanie porządku i karności, oznaymuię przeto, że każdy kommendant regimentu i oddziału woyska z osoby swoiey odpowie za wszelkie zdarzone takowe bezprawia.

z Lucerny dnia 22. Lutego.

Francuzi zaięli wszystkie *Neapolitańskie* prezydya. Nowy oddział woysk *Francuzkich* przybył także do *Pistoja*. Ob. *Buonaparte* Brat Generała kommenderuiącego w *Egipcie* przybył tu dnia 19. t. m. z *Korsyki*.

Jedna fregata *Neapolitańska* od 40 armat, maiąca na sobie wielki skład ręczney strzelby, schwytana została w odnodze *Neapolitańskiey*, i przez *Francuzow* zabraną.

Dnia 4. Marca.

Woyska *Francuzkie* w *Helwecyi* są ze wszystkich stron w poruszeniu. Gen: *Massena* wyszedł z *Zurich* d. 28. i udał się ku jeziorowi *Konstancyeńskiemu*. Poprzedził go dwoma dniami liczny park artylleryi, który się znaydował w *Zurich*. Wszystko zdaie się okazywać, iż operacye woienne wkrotce będą rozpoczęte.

z Rzymu dnia 15. Lutego.

Dnia 7. t. m. ogłoszono w *Neapolu* następuiące pisma: *Względem kwatyrow w Neapolu d. 18. Pluvios.* Nakazałem rozbroienie ktore ieszcze nie zostało uskutecznione; to nieposłuszeństwo iest zbrodnią, i pokrywa zdradzieckie zamysły. Daię się mieszkańcom 24. godzin do złożenia broni. Zapowiadam iż okropne przeciwko nim przedsięwezmie srodki. Biada buntownikowi który się nieposłusznym stanie! Kto wynaydzie iedne ukrytą strzelbę, odbierze w nadgrodzie 24. liwry *Francuzkie*. Przyobiecuię znacznieyszą nadgrodę temu co doniesie o składzie broni.

(podpisano) CHAMPIONNET.

Rozkaz do Generałow kommenderuiących. — Tego wieczora o 9. godzinie Generałowie *Duhesme* i *Olivier* zaproszeni są, ażeby się udali do Generała *Dufresse* kommendanta miasta *Neapolu*, dla umowienia i uporządkowania sposobow uskutecznienia rewizyi domowych na dokończenie rozbroienia miasta. Jutro 19: (7. Lutego) Generał *Dufresse* każe stanąć pod bronią garnizonowi, który o 8. godzinie zrana ma przyiść w porządku do bitwy na plac *del Spirito santo*, i *Palais-Royal*. Generał *Duhesme* na tęż samą godzinę zbierze swoią dywizyą na plac Targowy, i wzdłuz tego mieysca na którym odprawiała się uroczystość 2. *Pluvios*. Generał *Olivier* z swoią dywizyą zaymie plac *l'Epine*. Każda kolumna przyprowadzi z sobą dwie polowe armaty. Jezeliby zaś ich która niemiała. Generałowie kommenderuiący zgłoszą się do Generała *Eble*, który wyda potrzebne rozkazy, ażeby to urządzenie uskutecznionym zostało. Każda kolumna uzbroiona będzie dwudziestu lontami gotowemi do zapalenia. Po uczynieniu tego, rozesłane będą po ulicach patrole, Generałowie kommenderuiący udadzą się do Generała *Dufresse*, nastąpi czytanie wczorayszey Proklamacyi. Na czele każdego oddziału woyska postawiony będzie ieden członek Municypalności a w przypadku niedostarczaiącey ich liczby, przydani będą Patryoci znaiomi. Plan przez Generałow ułożony, natychmiast uskutecznionym zostanie. W tym celu przeglądane będą domy, mianowicie *Lazaronow* i ludzi znanych z swey niechęci ku systematowi republikantskiemu. Każdy naczelnik familij u którego znaydzie się broń, będzie natychmiast aresztowany i w zamku *St Elme* osadzony. Tey czynności ma przewodniczyć naywiększa spokoyność i iak naylepszy porządek. Officerowie podwoią swoią gorliwość. Potrzeba ażeby się wszędzie znaydowali, i za wszystko odpowiadali. General *Dufresse* przyszle mi natychmiast rapport. Wkaże mi nayznacznieyszych pomiędzy niesłusznemi.

(podpisano) CHAMPIONNET.

Dnia 22. Lutego. — Ob. *Salicetti* przybył do miasta naszego; ma się udać iak mowią do *Neapolu*. Jeden officer wyzszey rangi uprzedził iego wyiazd i powiozł nader ważne iak zapewniaią depesze do Generała *Championnet*. — Wczoray przybył tu z *Rovigo* kuryer *Austryacki* i stanął w pałacu *Weneckim*. W kilka po nim godzin, przybył także *incognito* ieden officer wyzszey rangi. Niewiadomy iest dotąd cel ich przybycia. — Podług ostatnich listow z *Neapolu*, dalsza organizacya tey nowey Rzpltey spieszno idzie, Zatrudniaią się tam także utworzeniem armij *Neapolitańskiey*, i iuz kilka batalionow i szwadronow w swoiey zupełności się znayduie.

z Liworno dnia 22. Lutego.

W Niedziele zrana Krol Jmć *Sardyński* udał się do tuteyszego portu, i wsiadł na okręt *chwała niebieska* zwany, który iest iednym z sześciu do przewiezienia iego świty do *Sardynij* przeznaczonych. Krol Jmć był przyięty od tey flotylli przy wystrzale z armat, i natychmiast popłynął na morze. Wkrotce potym spostrzeżono okręt Angielski *Minotaure* od 74. armat, daiący znaki fregacie *Terpsicore*, która po wystrzale armatnym rozwineła żagle i złączyła się z wypłynioną flotyllą. Tegoz dnia po południu officer *Francuzki* który towarzyszył wszędzie Krolowi, żądał szalupy od 12. ludzi, na którą wsiadłszy popłynął ku okrętowi Krolewskiemu, i po krotkiey z tym Monarchą rozmowie, tegoz wieczora o godzinie 10. nazad powrocił; niewiadomo iest atoli, co był za cel jego z Krolem rozmowy. — Znayduiąc się J. K. Mość w *Parmie*, pisał do vice-krola *Sardynii* list następuiący pod d. 30. Stycznia.

„Hrabio *Vivalda*! Będąc w nieodmiennym przedsięwzięciu przeniesienia się z całą naszą familią do krolestwa *Sardyńskiego*; wkładamy na was obowiązek, ażebyście o naszym zamiarze uwiadomili nader kochanych i wiernych poddanych tego krolestwa, iako też trzy stany Duchowny, Woyskowy i Krolewski, z tym oraz zapewnieniem, że będąc ich Krolem i czułym oycem, mieć się będziemy za szczęsliwych, przenieść się na łono poddanych i tak od nas kochanych dzieci; dasz im także poznać moie oycowskie rownie szczere iak i niewzruszone do nich przywiązanie. Ogłosisz całemu narodowi nasze uprzeyme chęci w tak uroczystym sposobie, ażeby w czyim bądź umyśle żadna nie pozostała wątpliwość, którąby moie do tego krolestwa przybycie zrządzić mogło i zatrwozyć mieszkańcow, z powodu przeszłych zdarzeń. Znamy dostatecznie wasze do osoby naszey przywiązanie, ażebyśmy mieli powątpiewać o waszey gorliwości w dopomaganiu oycowskim naszym zamiarom, przez wpaianie w lud nasz ukochany, przywiązania, ufnosci i dobrey względem nas chęci. (podpisano) *Karol Emanuel.*

Krol *Sardyński* dotąd miał tylko nazwisko krola od wyspy *Sardyniy*, teraz będzie nim rzeczywiście, z korzyścią tego zaniedbanego kraiu, gdyż *Sardynia* z naydawnieyszych czasow sławna ludnością i zyznością swoią, może się stać znowu spichlerzem innych kraiow, iak niegdyś była spichlerzem *Rzymu*, a tak nieszczęście rządcy tey wyspy może posłużyć dobru oney.

z Wenecyi dnia 22. Lutego.

Dowiaduiemy się z *Brescia*, iż w tych dniach przechodziły woyska i znaczna artyllerya do fortocy *Peschiera* nad jeziorem *Garda*, którą *Francuzi* uspasabiaią do stanu oblężenia.

z Neapolu, dnia 18. Lutego.

Przybywa tu coraz więcey Deputowanych z przystąpieniem do nowego składu Rządu. Powiat *Salerny* dał w tey mierze pierwszy przykład. W *Bovino*, *Ariano*, i kilku innych miastach *Pulij* mieszkańcy pozaszczepiali dobrowolnie drzewo wolności.

z Medyolanu dnia 21. Lutego.

Generał legionow cudzoziemskich przeieżdżał dnia onegdayszego przez to miasto; iedzie on do *Paryża* dla oddania Dyrektoryatowi chorągwiow w ostatnich bitwach na *Neapolitańczykach* zdobytych.

Ob. *Lacombe St. Michel*, który tu przez kilka dni przebywał, wyiechał do *Paryża*. — Pisma publiczne nieprzestaią zapewniać, iż G. *Macdonald* przedsięwezmie wyprawę do *Sycylij*.

Jedna kolumna woyska *Francuzkiego* udała się do odnogi *Manfredonia*, druga do *Otrante*, zkąd łatwieysze będzie wyprawienie posiłkow dla załogow w *Korfu* i w *Malcie*. — Rozmaite korpusy woysk *Francuzkich*, *Piemontskich i Cisalpińskich* nieprzestannie dążą do kraiow *Rzymskich* dla zastąpienia woysk, które wyszły na wzmocnienie armii *Neapolitańskiey*.

Dowiaduiemy się z *Ankony*, iż *Turcy* spiesznie wzmacniaią swoie siły na brzegach *Albanij*, odtąd iak się dowiedzieli o zwycięztwach woysk *Francuzkich* w kraiach *Neapolitańskich*. Basza *Janiny*, który z rownym okrucieństwem iako i zdradą postąpił sobie z *Francuzami* w *Prevesa*, *Butrynto* etc. zdaie się mocno lękać attaku armii *Francuzkiey*.

Nasze gazety zapewniaią o odebraniu nayświeższych i pewnych doniesień, iż *Buonaparte* wkracza z swoią armią do *Syryi*.

Wiele korpusow woyska *Francuzkiego* ściąga się ku *Adydze*. Korpus stoiący w *Waltelinie* pod kommendą Generała *Casabianca*, zostanie także wzmocniony.

z Florencyi dnia 27. Lutego.

Przybyło tu czterech deputowanych nowey Rzpltey *Partenopeyskiey*, udadzą się oni prosto do *Paryża*, aby dać poznać Dyrektoryatowi Wyk: i zyskać potwierdzenie rządu nowo ustanowionego. Xiąże *Militerni* iest w liczbie tych deputowanych. Dowiedzieliśmy się przy tey okoliczności, że armia *Francuzka*, która zdobyła *Neapol* bardzo iest szczupła, lecz była wspartą od Patryotow wewnątrz kraiu, miądzy ktoremi znaydowali się officerowie, szlachta, a nawet duchowni. Gdyby wszyscy byli wiernie służyli Krolowi, nie byłyby nigdy rzeczy tak nieszczęśliwie dla niego poszły, lecz J. K. Mość wszystkiemi sposobami był zdradzany, wozy z ammunicyą do armiy wyprawione potaiemnie w drodze przytrzymano, rozkazy nigdy na czas niedochodziły, ostrzegano zawsze *Francuzow* o wszystkich poruszeniach armii *Neapolitańskiey*, i o mieyscach, na które się udać miała.

Od granic Włoskich dnia 26. Lutego.

Poruszenia woienne *Francuzow* przeciw woyskom Cesarskim iuż się tu rozpoczynaią, i *francuzi* czekaią tylko na rozkaz z *Paryża* do wkraczania. *Mantua* na lat 3. w żywność iest opatrzoną, a załoga do 10. tysięcy ludzi pomnożona. Woyska Cesarskie rowneż czynią przygotowania. Baterye w *Tryeście* licznemi armatami są osadzone. Wiadomość iakoby Arcy Xiąże *Karol* do armiy *Włoskiey* miał bydź wezwanym, potrzebuie potwierdzenia. — *Włochy* zdaią się bydź przeznaczone na teatr wielkiey walki, gdyż podług wiadomości od brzegow morza *Adryatyckiego* zbiera się tam znaczna armia *Turecka* do *Włoch* przeznaczona, w *Morei* i na wyspie *Zante* wielkie magazyny są pozakładane dla armiy *Rossyiskiey*, morzem tam przybydź maiącey. *Francuzi* gotowi są na wszelki odpor, gdyż procz nowych codzień nadchodzących posiłkow cała armia *Włoska* nierachuiąc w to armiy *Neapolitańskiey*, wynosi do 93 tysięcy ludzi, ostatnia dochodzi do 37200 głow, a całą potęgę *Francuzką* we *Włoszech* rachuią do 136.520 ludzi.

Rzplta *Partenopeyska* iest teraz takze nazwaną Rzeplitą *Wezuwiańską*. — W *Messynie*, w *Sycyliy* zasadzone zostały drzewa wolności. Do magistratu w *Palermo* z strony *Francuzkiey* posłany był list z oświadczeniem, iż będzie w odpowiedzi za zabrane przez Krola *Neapolitańskiego* skarby.

Krol *Sardyński* przed odiazdem swoim z *Flerencyi* darował Xiążęciu *Toskańskiemu* 6. kosztownych koni.

Rzut oka na dawne oświecenie Wschodu.

Z prac towarzystwa ustanowionego w *Calcutta* do dochodzenia historyi *Azyatyckiey*, starożytności, kunsztow i nauk wyszedł iuz na świat w *Europie* tom 4ty. Naywięcey uwag opisanych iest od nieśmiertelnego założyciela towarzystwa tego i ostatniego iego prezydenta *Williama Jones*, męza, któremu narod iedno z pierwszych mieysc między uczonemi i szlachetnie myślącemi ludźmi naznacza, a którego zawcześny zgon z rownym żalem nad brzegami *Gangessu*, iak nad brzegami *Tamizy* był opłakiwany. Wielki duch iego utworzył *plan*, aby z zbioru dawnych praw *Indyiskich* i zwyczaiow sprawiedliwości *Angielskiey*, ustanowić skalę sprawiedliwości dla poddanych *Bengalskich*, i iuż w rzeczy samey pracuie wiele uczonych *Wschodnio - Indyiskich* nad dokończeniem dzieła tego, które wkrotce na iaw się okaże. Dochodzenia męza tego w dawnych dzieiach narodu *Indyiskiego*, dążyły do uszlachcenia i podniesienia umysłu *Indyanow*, a iak dobrze poeta ieden powiedział, do zbierania owocow ludzkości tam, gdzie niegdyś pierwszy iey kwiat znaydował się. W pierwszey części tego tomu 4go, iest mowa Pana *Jones* nad historyą *Azyatycką*, zawiera w sobie dochodzenia względem dzieiow *Indyiskich*, które z pisarzami *Greckiemi* stoią w związku. Druga część ma za cel dawną filozofią i moralność *Azyatycką*. Dowodzi wysoką starożytność wielu prawd, które inną drogą do nas przyszły. Wspomina o tym, iż *Callisthenes* wywiozł z sobą do *Grecyi* logikę *Braminow*, z którey zapewne potym *Aristoteles* wiele czerpał. Zawiera także niektóre wyborne wypisy starożytnych moralistow *Azyatyckich*, które w stylu wyniosłym zalecaią miłość nawet ku nieprzyiaciołom. „Naśladuy muszlę (mowi ieden poeta) która nadgradza perłą tego, co ią rozbiia, skałę która drogiemi kamieńmi obdarza tego co ią kuie, i drzewo, które słodki swoy owoc otłukaiącemu zrzuca na ziemię.„ Koniec zawiera w sobie uwagi astronomiczne i zbior dawnych rachubow.

Z powodu blisko nadchodzącego kwartału, Redakcya tey Gazety przypomina się JPP. Prenumeratorom po Prowincyach, ażeby raczyli wcześnie się zgłosić do bliskich siebie Pocztamtow z zapisaniem po też Gazetę dla rychleyszego oney odbierania.

Kantor tey Gazety iest w Rynku Starego Miasta, w kamienicy JP. Eberta pod Nrem 65. na drugim piętrze. — Exemplarz groszy 20.